

ODŮVODNĚNÍ

I. Obecná část:

V návaznosti na novelu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“) – sněmovní tisk č. – 203 (zákon č. 176/2019 Sb.), která má zakotvit do zákona č. 326/1999 Sb. zákonné zmocnění pro vládu k vydání kvót pro ekonomickou migraci, je vláda povinna dle nového ustanovení § 181b svým nařízením stanovit maximální počet žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které bude možné podat v rámci období 1 roku v územním obvodu příslušného zastupitelského úřadu.

Stanovením početních kvót pro nabírání žádostí o uvedená pobytová oprávnění nařízením vlády se příjem žádostí na zastupitelských úřadech stane flexibilnějším s možností adekvátně reagovat na potřeby trhu práce a rovněž transparentnějším a předvídatelnějším pro cizince i pro zaměstnavatele cizinců.

Tímto krokem bude navíc právním předpisem ukotvena praxe, která již dnes na mnohých zastupitelských úřadech funguje v rámci realizace migračních projektů a režimů zvláštního zacházení schválených usnesením vlády, pro které jsou nastaveny vlastní početní kvóty.

Při nastavování konkrétní výše kvót uvedených v příloze nařízení vlády na dobu jeho účinnosti (tj. předpokládáno do konce roku 2020) byl zohledněn dlouhodobý vývoj situace na trhu práce a vývoj ekonomického růstu. Podle statistických údajů Úřadu práce ČR míra nezaměstnanosti na konci června 2019 dosahovala hodnoty 2,6 % a v období předchozích 12 měsíců nikdy nedosáhla hodnoty vyšší než 3,1 %. Počet volných pracovních míst již od dubna 2018 setrvale přesahuje počet evidovaných uchazečů o zaměstnání, ke konci června 2019 o 75 % (počet volných míst byl o 146 800 vyšší než počet uchazečů). Na trhu práce proto panuje dlouhodobý nedostatek pracovníků v mnoha ekonomických odvětvích, profesích a regionech. Hrubý domácí produkt v roce 2018 vzrostl o 3 %. Ekonomika v růstu pokračuje i v roce 2019, kdy růst HDP v prvním čtvrtletí dosáhl 2,6 %. Je proto nutno očekávat, že zaměstnavatelé budou i nadále vytvářet značnou poptávku po pracovní síle. Nařízení vlády proto současný celkový objem ekonomické migrace ze třetích států stanovenými kvótami neomezuje, ale směřuje naopak k jeho udržení.

Potřeba zavedení kvót existuje pouze v některých státech světa. Konkrétní stanovené kvóty ve většině těchto třetích států odpovídají reálnému zájmu občanů těchto zemí o ekonomickou migraci do ČR zaznamenávanému příslušnými zastupitelskými úřady. V některých státech (Ukrajina, Srbsko, Mongolsko, Filipíny, Indie) jsou kvóty nastaveny podle regulačních opatření, která již byla schválena vládou ve formě kapacitně omezených migračních projektů a režimů zvláštního zacházení. V nastavení kvót jsou v některých případech zohledněna i bezpečnostní rizika spojená s imigrací z daného regionu. Z mezinárodně-politických důvodů nebudou žádné žádosti o pobytová oprávnění nabírány v Severní Koreji.

Celkové kvóty pro zastupitelské úřady jsou v souladu s § 181b odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. rozděleny na maximální počty žádostí o pobytová oprávnění, které lze podat v rámci vládou schválených programů (programů schválených vládou za účelem dosažení ekonomického nebo jiného významného přínosu pro Českou republiku, které jsou organizačně zajišťovány nebo koordinovány k tomuto účelu Ministerstvem vnitra nebo jiným ústředním správním úřadem, jehož okruhu působnosti se program týká – legislativní zkratka zavedená v § 42g odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb.). Programy jsou určeny pro cizince, na jejichž příchodu má ČR zvýšený zájem. V zemích, pro něž jsou vládou schválené programy určeny, jsou proto hodnoty kvót primárně nastaveny pro jejich účastníky a pro podávání žádosti mimo programy jsou nastaveny pouze nízké hodnoty. (V příloze nařízení vlády nejsou počty žádostí, které lze podat mimo vládou schválené programy, explicitně uvedeny, jsou vyjádřeny rozdílem mezi celkovou kvótou a kvótami stanovenými pro vládou schválené programy). Kvóty pro podávání žádostí ve vládou schválených programech pro vysoce kvalifikované zahraniční zaměstnance, klíčový a vědecký personál jsou záměrně nadhodnoceny, aby se minimalizovalo riziko, že dojde k uplatnění institutu nepřijatelnosti žádosti po vyčerpání kvóty. Podávání žádostí mimo Programy je zcela znemožněno pouze ve státech, u nichž existuje zvýšené bezpečnostní riziko (Irák, Sýrie, Afghánistán, Pákistán, Vietnam).

Maximální počty žádostí, které bude možno na zastupitelských úřadech podávat, budou každoročně vyhodnocovány a v případě potřeby měněny. V tomto procesu bude opět zohledňován vývoj situace na trhu práce a růst ekonomiky, bezpečnostní rizika a rovněž skutečnost, nakolik byly kvóty nastavené pro uplynulé období na jednotlivých zastupitelských úřadech reálně čerpány. Nastavení kvót bude projednáno se sociálními partnery na půdě Rady hospodářské a sociální dohody.

Zhodnocení platného právního stavu

V současné době není objem žádostí o zaměstnaneckou kartu, vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování nabíraných na zastupitelských úřadech žádným právním předpisem regulován. Novela zákona o pobytu cizinců v nově zaváděném ustanovení § 181b předpokládá, že vláda nařízením stanoví maximální počet žádostí, které lze v rámci období 1 roku rozvrženého rovnoměrně na jednotlivé kalendářní měsíce podat na příslušném zastupitelském úřadu.

V otázkách důvodů volby navrhovaného řešení a popisu jeho praktického fungování se odkazujeme na důvodovou zprávu a závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů regulace (RIA) k vládnímu návrhu novely zákona č. 326/1999 Sb. (sněmovní tisk č. 203/0) a na závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů regulace zpracovanou k tomuto návrhu.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy ve vztahu k požadavkům na zákaz diskriminace a rovnost mužů a žen

Navrhovaná úprava nebude mít dopady ve vztahu k zákazu diskriminace ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů. Nebude mít bezprostřední ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nepovede k diskriminaci ani jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje ani nezvýhodňuje ani jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh nařízení je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, dále zejména s čl. 2 a čl. 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 - č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Návrh nařízení respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

Soulad návrhu se zákonem, k jehož provedení je navrhován

A) Návrhem má být provedeno zmocňovací ustanovení § 181b odst. 1.

Vláda nařízením **stanoví pro jednotlivé zastupitelské úřady České republiky maximální počty žádostí o**

- a) vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání – uvedeny v příloze č. 1
- b) povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování – podle § 1 odst. 2 bude maximální počet žádostí neomezený (nekonečno)
- c) zaměstnaneckou kartu – uvedeny v příloze č. 2.

Maximální počty žádostí tak **budou určeny konkrétním celým číslem, nebo bude počet žádostí pro konkrétní zastupitelský úřad vládou roven nekonečnu**, a bude proto neomezený. Vláda neomezený počet žádostí stanoví v případě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování na všech zastupitelských úřadech s vízovým úsekem a v případě žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání nebo o zaměstnaneckou kartu na některých zastupitelských úřadech s vízovým úsekem, které nebudou výslovně uvedeny v příloze 1 nebo 2 nařízení. U všech zastupitelských úřadů s vízovým úsekem, kde bude počet podaných žádostí omezen, bude maximální počet podaných žádostí stanoven v příslušné příloze konkrétním celým číslem.

B) Vláda by měla dále využít svého oprávnění uvedeného v § 181b odst. 2 a **rozvrhnout celkový maximální počet na maximální počet žádostí podaných v rámci jednotlivých vládou schválených programů**.

C) Na základě stanovených ročních maximálních počtů podaných žádostí budou stanoveny maximální počty žádostí, které lze podat v jednotlivých kalendářních měsících. Právě v horizontu kalendářního měsíce bude počet podaných žádostí vyhodnocován. **Při překročení maximálního počtu podaných žádostí v jednotlivém kalendářním měsíci bude nadpočetná žádost nepřijatelná** v souladu s § 169h odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. (při překročení maximálního počtu žádostí) nebo podle § 169h odst. 4 (při překročení maximálního počtu žádostí stanoveného pro žádosti podané v rámci vládou schváleného programu).

D) Návrh má **vztah k přechodnému ustanovení novely čl. II bodu 7** zákona č. 326/1999 Sb. vyhlášené pod číslem č. 176/2019 Sb. Do dne nabytí účinnosti nařízení vlády vydaného podle § 181b odst. 1 písm. a) nebo c) se maximální počtem žádostí určujícím nepřijatelnost žádosti podle § 169h odst. 3 stanou v případě víz nad 90 dnů za účelem podnikání a zaměstnaneckých karet pro jednotlivé zastupitelské úřady počty žádostí o tato pobytová oprávnění podaných v roce 2016.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Návrh nařízení umožňující vládě stanovit maximální objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících ze třetích zemí na území České republiky za účelem zaměstnání nebo samostatně výdělečné činnosti je v souladu s právem Evropské unie (takovou úpravu předpokládá Smlouva o fungování EU - viz čl. 79 odst. 5).

Z hlediska principů rovnosti mužů a žen je návrh novely zákona neutrální (návrh respektuje směrnici Rady 79/7/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání) a vztahuje se stejně na obě pohlaví.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh nařízení není v rozporu se žádnými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, a je plně slučitelný s právem Evropské unie.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah

Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky

Návrh nařízení nemá dopady na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky.

Dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Návrh nařízení nemá dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty.

Dopad navrhované úpravy na podnikatelské prostředí České republiky

Transparentní systém náběrů žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech na bázi kvót (zastupitelský úřad bude na své úřední desce a svých internetových stránkách zveřejňovat informaci o maximálním počtu žádostí, které lze pro jednotlivé druhy oprávnění k pobytu podat, počtu žádostí, které lze podat do vyčerpání maximálního počtu, a o rozvržení přijímání žádostí v průběhu časového období stanoveného v nařízení vlády) poskytne podnikatelům rámcový přehled obecných možností získávání zahraničních pracovníků z konkrétních třetích států.

Sociální dopady navrhované úpravy

Žádný dopad do sociální oblasti nebyl identifikován.

Dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na životní prostředí.

Dopady navrhované úpravy ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Nelze shledat žádný dopad právní úpravy na ochranu osobních údajů ani na soukromí cizince.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava nebude mít negativní dopad ve vztahu ke korupčním rizikům.

Počet žádostí, které lze v aktuálním kalendářním měsíci podat, bude podle § 181b odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb. zveřejněn na stránkách zastupitelského úřadu a průběžně aktualizován.

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná úprava nebude mít žádný dopad ve vztahu k bezpečnosti nebo obraně státu.

II. Zvláštní část

K § 1

Ustanovení § 1 stanoví maximální počet žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a počet žádostí o zaměstnaneckou kartu, který lze podat v rámci 1 roku na zastupitelském úřadu s vízovým úsekem. Přičemž se stanoví, že počet žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování je neomezený. Konkrétní počty budou v případě víz k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a zaměstnanecké karty stanoveny v příloze k tomuto nařízení.

Návrh se dotýká pouze těch zastupitelských úřadů České republiky, které mají vízový úsek, a na kterých je již dnes možné žádat o pobytová oprávnění.

K § 2

Ustanovení § 2 stanoví, že v případě zastupitelských úřadů, které nebudou uvedeny v příloze č. 1 ani v příloze č. 2, je počet žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a počet žádostí o zaměstnaneckou kartu neomezený.

K § 3

Ustanovení § 3 uvádí, kolik z maximálního ročního počtu žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a počet žádostí o zaměstnaneckou kartu je vyčleněno pro jednotlivé vládou schválené programy.

Obě přílohy uvádějí ve sloupci 2 celkový maximální počet podaných žádostí. Sloupce 3 (resp. 3 a 4 v příloze č. 2) pak uvádějí **část z tohoto celkového počtu**, která je určena na žádosti podané v rámci vládou schválených programů. Zbýlý počet (rozdíl mezi sloupcem 2 a sloupcem 3 (součtem sloupců ve sloupcích 3 a 4) představuje počet žádostí o vízum nad 90 dnů za účelem podnikání nebo o zaměstnaneckou kartu, které mohou podat žadatelé, kteří nejsou zapojeni do žádného z vládou schválených programů.

K § 4 - Účinnost

Zavedení kvót na ekonomickou migraci je navrženo na začátek kalendářního měsíce. Je tomu tak proto, aby v případě, že nařízení vlády bude pracovat s měsíční kvótou, nevznikaly pochybnosti při výpočtu maximálního počtu žádostí, které lze v jednom měsíci podat.

První nařízení vlády nabyde účinnost v průběhu roku 2019 (pravděpodobně 1. září 2019) a jeho účinnost se předpokládá až do 31. 12. 2020. Ve všech měsících tohoto období přitom

bude počet nabíraných žádostí o pobytová oprávnění odpovídat poměrné části stanovené roční kvóty. Účinnost následujících nařízení se, pokud nenastane potřeba mimořádné novelizace, již bude krýt s kalendářním rokem.